

CHODES SVAT 5778.
A DEBRECENI ZSIDÓ HITKÖZSÉG
Tu biSvát-i kiadványa ב"ה

Minden kedves hittestvérünknek
boldog **Fák Új Éve** ünnepet kíván a *DZSH elöljárósága*

Január 17-én léptünk át a Svát hónapba.

Reméljük, hogy ezt a hónapot
egészségben és békében fogjuk együtt eltölteni.

Shabat shalom, git sabsesz, békés szombatokat kívánunk.

**Tu biSvát-i Ünnepség
2018. február 4-én vasárnap**

K ö s z ö n t ő

Kedves Hittestvéreim!

Mindig örömmel tölt el, amikor köszöntőt írhatok az ünnepekre megjelenő újságunkba. Ez azt is jelenti, hogy ismét eltelt egy év az előző Tu biSvát óta.

Fakadnak a fákon, bokrokon a rügyek, éled a természet, láthatóvá válnak az idei gyümölcsök kezdeményei. Ez következménye annak, hogy remek gyökérrel rendelkeznek azok a gyümölcsfák. Csakúgy, mint Debrecenben, hiszen a mi Hitközségünk is erős, egészséges gyökerekkel bír. Meltán gondolhatjuk, hogy fáink jó termést hoznak, melynek zamatos gyümölcsseit élvezhetjük. De csak akkor igaz ez, ha közösen éljük meg a múlt hozadékát, mert a mi fáink már elmúltak háromévesek – hiszen ez a kor, jelképes a fa bibliai életében!

Engedjék meg, hogy egy közel múltban elültetett fa jelképes gyümölcsét hozzam példaként mindannyiunk számára, melynek gyümölcsét fogyaszthatjuk és élhetjük. Hitközségünk is csatlakozott a Család-ok országos koncertjéhez, melynek keretében a hitközségünk Nőegyletéből alakult „Zs-faktor” kórus adott koncertet. Az este sikere és látogatottsága minden előzetes reményeinket felülmúlta, melyen hitközségünk tagjai és vendégeink hosszas tapssal jutalmazták a fellépőket. Nagyszerű élményben volt részünk a szívből jövő produkció meghallgatásával.

Ezt a fát, melyből a „Zs-faktor” fakad sikeresen elültettük, és kívánom mindannyiunknak, hogy a jövőben hasonló sikeres kezdeményezéseink legyenek, és együtt élhessük meg a közösségünkben rejlő vallási, kulturális és zenei élményeket is. Már csak azért is, hogy gyermekeink is hasonlóképpen érezzenek és gondolkodjanak majdan rólunk!

Szeretettel várunk Mindenkit a Fák Újéve rendezvényünkre, hogy együtt izleljük a finom terméseket!

Horovitz Tamás
Elnök

V a l l á s i r o v a t

Jan 27. – Svát 11 Febr 3. – Svát 18 Febr 10. – Svát 25 Febr 17. – Adar 1

Gyertyagy.:	16:07	16:18	16:29	16:40
Szombat kim.:	17:17	17:27	17:37	17:47
Heti szakasz:	Bösálách	Jitro	Mispatim	Truma

A heti szakasz tartalmából

Bösálách (פְּרִשֶׁת בְּשַׁלַּח) (2Mózes 13:17–17:16.)

Tetöződik be az egyiptomi kivonulás a Sás-tenger kettéválásával, mikor is a héber törzsek száraz lábbal kerültek ki a tengerből, míg az üldöző egyiptomi sereg belefulladt. Ennek tiszteletére énekelték Mózes és Izrael a Tenger Dálát, minden idők egyik legszebb és legfennköltebb hálaénekét. Innen kezdődik Izrael negyven éves vándorlása a pusztaságban, ami sok megpróbáltatással járt.

Egyszer nincs ivóvíz, másszor nincs mit enni. Ebben a szakaszban kezd hullani a manna, az i...teni kenyér, ami a sivatagi vándorlás során táplálta a népet. A szakasz végén történik Ámálék orvtámadása, amit Józsué, Mózes adjutánsa ver le.

Jitro (פְּרִשֶׁת יִתְרוֹ) (2Mózes 18:1–20:23.)

A Tóraadás és a Tízparancsolat szakasza. Előbb azonban Jitro, Mózes midjanita apósa látogatást tesz az Egyiptomból nemrég kivonult héber törzsek táborában, és hasznos tanácsokat ad vejének a közigazgatás korszerűsítése és decentralizációja ügyében. Ennek érdemében nevezték el ezt a szakaszt Jitróról.

Trumá (פְּרִשֶׁת תְּרוּמָה) (2Mózes 25:1–27:19.)

Rendezik az első gyűjtést, és a befolyt aranyból, ezüstből és egyéb értéktárgyakból állítják fel az első Hajlékot (Szentélyt), ami azután évszázadokon keresztül kísérte a zsidó népet – az Ígért Földjén is. A szakasz részletesen leírja a Hajlék bútorainak és eszközeinek, edényeinek készítési és használati utasítását.

Mispátim (פְּרִשֶׁת מִשְׁפָּטִים) (2Mózes 21:1–24:18.)

A zsidó magánjog sok rendelkezése van rögzítve. Kezdve a rabszolgaság szabályozásán és humánusabbá tételén, a szidra felállítja azt a keretet, amelyben a zsidó életmód kifejezésre juthat: a Háláchá – a zsidó törvény – keretét. Itt mondja ki a Tóra a klasszikus demokrácia elvét: a többség határozata legyen a döntő – de ne használj ki a többségi döntést negatív, destruktív célokra.

Tu bi-Svát
(טו בשבט)
fák újéve

Némi túlzással állíthatjuk, hogy Izrael éghajlatát tekintve igaz az a régi mondás, miszerint “január-február, itt a nyár!” Jöhet még hideg, lehet még eső, (és legyen is) a levegőben már tavasz illat érződik. Nem véletlen! Ránk köszönt Tu bi-Svát, a fák újéve, mely a héber Svát hónap (a Gergely naptár szerinti január közepétől február közepéig terjedő időszak) 15. napjára esik.

Az ünnepnap halachikus vonásait nem részletezve, annyit azért meg kell jegyezni, hogy eredetileg a gyümölcsfák életkorának kiszámításával (a 3. életévét betöltött fa gyümölcsét szüreteljük először) és a templomi felaján-

lással, a tizeddel kapcsolatos törvények szempontjából volt fontos dátum.

Az izraeli éghajlati viszonyok szerint erre leginkább sevát hónap 15-e felelt meg, mivel ez már majdnem az esős időszak végére esik. A nedvesség ilyenkor magasra emelkedik a fában, és a gyümölcsök kiformálódása megkezdődik. Így ad ez a nap egy természetes határvonalat az elmúlt év és a következő év gyümölcsei között. Az évek során, megtartva eredeti rendeltetését is, az ünnep kilépett halachikus kereteiből és a tavasz, a természettel való azonosulás ünnepévé avanzsált.

Az ünnepnap semmiben nem tér el egy átlagos hétköznaptól, ha csak abban nem, hogy az óvodába, iskolába igyekvő gyerekek kezében iskolatáska helyett kerti szerszámokat, öntözőkannát, a földmunkához szükséges egyéb eszközöket látjuk. Utcáink, tereink is benépesülnek fizetett és önkéntes faültetőkkel és a magánkertekben is páratlan nyüzsgés tapasztalható. Napjainkban Izraelben a gyerekek kivonulnak ezen a napon, hogy fákat

V a l l á s i r o v a t

ültessenek. Így járulnak hozzá az ország építéséhez. Az Izraelen kívüli, diaszpórában élő zsidók pénzt adományoznak ilyenkor Izraelnek a fák ültetésére.

Az utóbbi években a Tu bisvát egyre inkább alkalmat adott arra, hogy átgondoljuk, hogyan járulhatunk hozzá a Föld létfeltételeinek védelméhez. Ezen a napon a hagyománynak megfelelően különböző izraeli gyümölcsöket fogyasztanak.

A zsidó hagyomány négy újévet ismer

Niszán hónap 1. (március/április) a királyság újéve.

Ezen a napon koronázták meg Izrael királyát, mint kiinduló dátum, amelynek segítségével szá-

molták ki a király uralkodásának az éveit.

Elul hónap 1. (augusztus/szeptember) a barmok tizedének újéve.

Tisri hónap 1. (szeptember/október) a mezőgazdasági év első napja, és a világ teremtésére emlékezés ideje. *Rosh hasanakor* kezdődik el a zsidó újév a naptár szerint.

Svát (sevát) hónap 15. (január/február) a fák újéve – Tu biSvát.

Beköszönt a “dal szombatja”

Ne feledjük, hogy a most beköszöntő Szombat, a Sábát Sírá, így a szombati liturgikus imarend eltér a szokásostól.

A Tu biSvát ünnepét megelőző szombatot hívjuk “a dal szombatjának”, mert ekkor olvassuk fel a Tórából Mózes diadalénekét, amelyet a Nádas-tengeren való csodálatos átkelés után írt. A felolvasás mindmáig ősi, hagyományos dallammal hangzik el a zsinagógában.

Ilyenkor Európában, ahol még tart a hideg tél, szokássá vált, hogy a szombatot megelőzően némi élelmet készítenek ki az énekes madarak számára.

Visszatekintés az 5777. évi Tu biSvát-ra

2017. február 12-én, Svát hó 16-án benépesült a Pásti utcai Ortodox Zsinagóga. Szemléletesen a kultúra „fáját” két könyvbemutatóval ültettük el, melyen a „Léptek” című verseskötetet, és **Dr. Feuermann László** „Kis könyv a holokausztról” című munkáját ismerhette meg az alkotókon keresztül a közönség.

A program a Tu biSvát, a Fák újéve megemlékezésével folytatódott. **Horovitz Tamás**, a Debreceni Zsidó Hitközség elnöke köszöntötte a Nagyváradiról Szatmárnémetiből, Nyíregyházáról és Miskolcra érkezett hittestvéreket.

A Fák ünnepéről **Dr. Asher Ehrenfeld** tanítását hallhattuk.

Ezután a színpadot a nagyváradiaiak foglalták el. A program hagyományosan a **Gyuri Vilan kórus**, a művészeti csoport, és a **Hakeshet Klezmer Band** műsorával folytatódott.

Stílszerűen Kav- Srayra nagyváradiai rabbi az izraeli himnuszt, a Hatikvát énekelte el búcsúzásként. Mint tudjuk, a Hatikva, reményt jelent. Van remény közösségeink fennmaradására, ha együtt tevékenykedünk a határ mindkét oldalán.

Milyen is a Tu BiSvát Izraelben?

Megkérdeztem a közelmúltban a zsinagógában járt izraeli Malke Friedmant, a Tu BiSvāti szokásokról:

Miből áll nálatok Izraelben a Tu biSvát?

Izgalommal készülünk rá. A piacon (suk) annyi gyümölcsöt vásárolunk amennyit csak tudunk. Nálunk ilyenkor ez nem probléma. De itt látom a szupermarketekben is van választék.

Csak otthon van ünnepi megemlékezés?

Mindenki hoz a munkahelyére gyümölcsöt, és kirakjuk az asztalra, ami ilyenkor leroskad. Közösen mondjuk el a brohekat ebéd időben,, ez az ebédünk. A férjem visz magával a zsinagógába is ebből, ott is megemlékeznek erről az ünnepről. Nálunk Bnei Brakban ilyenkor gyümölccsel rohangáló embereket látunk. Idős rokonokhoz, ismerősökhöz is ellátogatunk.

Milyen volt gyermek korotokban, emlékszel rá?

Készültünk rajzokkal. Vittünk magunkkal kis lapátot, óvodában, iskolában fát ültettünk, többször kirándulni is mentünk.

Az országban hivatalos a Tu biSvát?

A városokban a politikusok szimbolikusan fát ültetnek. A Kneszetben is megemlékeznek. Ugyanis ekkor ült össze a Knesszet első ülészsaka 1949-ben, országos ünnep ez.

Ti már otthon lesztek Tu biSvátkor. Ünnepeljetez örömben!

A gyümölcs, az eredmény fontos!

A gyökerekről egy rabbinikus magyarázatban.

Mi lehetne szokványosabb látvány egy közönséges fánál? Első pillantásra úgy tűnhet, nincs rajta semmi, különösebben elgondolkodtató. Mi, zsidók, mégis megtartjuk a fák újévét (svát 15-én), s ez – az ünnepekkel egyébként együtt járó elmélyülésen túl is – hasznos tanulságokat hordoz számunkra.

Nézzük mindjárt az elsőt: a legtöbb növény, köztük a fa is, három fő részből áll. Ezek: a gyökér, a szár vagy törzs és a termés (a héj, a gyümölcs és a mag).

Mindhárom résznek megvan a maga feladata. A gyökér teszi lehetővé, hogy a növény megkapja a földből az éltető anyagokat. Kapaszkodóul is szolgál a növénynek, hogy a szél ki ne tépje. Nélkülözhetetlen az élethez szükséges tápanyagok megszerzésében, akkor is, ha a levelek segítségével a levegőből és a napsugarakból is megkapja a növény ezek egy részét. A törzs a tulajdonképpeni fa, amelyen a növekedés és fejlődés pontosan követhető.

A fa azonban csak akkor válik tökéletessé, ha termést hoz, amelyben nemzedékről nemzedékre a fajta újjászületésének magva rejtőzik.

Az ember hasonlatos a fához [5Mózes 20:19.]. Ez a hasonlóság elsősorban szellemi szemlélettel közelíthető meg:

A gyökér a hit, amely eredetéhez köti a zsidót, s amely folyamatosan ellátja szellemi táplálékkal.

A törzs a Tóra és a parancsolatok; idővel egyre nagyobb helyet foglalnak el, ahogyan a fa törzse és lombozata is egyre növekszik.

De a termés – amely mindennél inkább igazolja a fa létjogosultságát – az ember jó cselekedetei: a tettek, amelyek másoknak is hasznára vannak, s hasonló jó cselekedetek magvát hordják magukban.

R a b b i k b ö l c s e s s é g e i

Összefoglalva: a zsidók gyökerei és a kapcsok, amelyek életük eredetéhez kötik őket, Istenben és vallásunk alapelveiben való hitük. Ha a gyökerek nem kapaszkodnak szilárdan a lélek talajába, hiába a vastag törzs, az ágak, a levelek: a fa nem tud ellenállni a szél erejének. A zsidók növekedése, fejlődése és egész mivolta jótetteik, a Tóra és a parancsolatok betartása által válik láthatóvá. Beteljesedésüket végül a természet hozza meg: a többiek javának szolgálata, nagy nemzeti örökségünk fenntartása. Ahogyan bölcsaink mondják: a Tóra első parancsa az újjáteremtés – minden zsidónak gondoskodnia kell arról, hogy legyenek zsidók.

Az alábbi történet a fa, az idő és a jövő kapcsolatáról szól, mely Oláh János egyetemi docens: JUDAISZTIKA I. című könyvében szerepel. Ez előremutatás a számunkra:

"Rabbi Honi egyszer az úton jártában látott egy öregembert, ki szentjánoskenyérfa-t ültetett.

- Kérdezte tőle: Hány év múlva fog ez teremni te öreg?

- Válaszolt az öreg: Hetven esztendő múlva.

- Mondta neki Rabbi Honi: Ennyire biztos vagy, hogy akkor még élni fogsz és eszel belőle?

- Felelte az öreg: Amikor én születtem, oly világra születtem, melyben voltak ilyen fák.

Amint atyáim ültettek nékem, úgy én is ültetek az unokáimnak (Talmud, Táánit 23a).

Jesájá próféta jövendölésében is fontos szerepet kap a fa: "...mert mint a fáké, oly hosszú lesz népem élete..."

(Jesájá LXV,22)

Mihá prófétánál, a Messiás országáról szóló látomásában pedig egyenesen az örök békét testesíti meg: "És sok népek között ítéletet téssen, és megfedd erős nemzeteket nagy messze földig és fegyvereiket kapákká kovácsolják, dárdáikat pedig sarlókká és nép népre fegyvert nem emel és hadakozást többé nem tanulnak. Ki-ki nyugszik az ő szőlője és fügefája alatt és senki meg nem rettentti őket..."

(Mihá IV,3-4)

Márciusban indul a villamos gyorsvasút a Tel-Aviv—Jeruzsálem vonalon

Az Állam eddigi legnagyobb projektje: 57 km félóra alatt hidakon, alagutakban a két nagyváros között. A gyorsvasút 160 km/óra sebességgel robog – három hónapig ingyen.

Jisrael Katz közlekedésügyi miniszter kedden bejelentette: a Tel-Aviv – Jeruzsálem gyorsvasút március végén elindul.

A villamos meghajtású szerelvények harminc perc alatt, 160 kilométeres óránkénti sebességgel szállítják az utasokat a két város között. Az egyetlen közbenső megálló a loddí Ben Gurion repülőtér alatt lesz.

A hosszú évek óta épülő gyorsvasút március 30-án, Peszách előestéjén nyílik meg az utazó közönség előtt, ráadásul az első három hónapban a RávKáv kártyával ingyen vehetjük igénybe!

A gyorsvasút nagyteljesítményű motorvonatai könnyedén küzdik le a tengerparti Tel-Aviv és a júdeai hegyek ölén, 800 méterrel

a tengerszint fölött fekvő Jeruzsálem közötti szintkülönbséget. Az 57 kilométer hosszú pálya tervezői alagutakkal és hidakkal oldották meg a hegyes-völgyes terep nehézségeit.

A völgyeken összesen 7 kilométernyi híd ível át, a leghosszabb közülük 1250 méter hosszú és 95 méter magas. A hegyek gyomrába több alagutat fúrtak, hosszuk összesen 38 kilométer, vagyis a gyorsvasút pályájának több, mint a felén alagútban halad.

A jeruzsálemi végállomást a központi autóbusz állomással szemben, a Binjanéj Hauma előtt, 80 méteres mélységben alakították ki.

A következő évek terveiben szerepel a földalatti vasútvonal meghosszabbítása a jeruzsálemi városközpontig, később pedig az Óváros zsidó negyedéig.

Az első hetekben olyan tömegekre számítanak, mint amilyenre csak 1967 nyarán volt példa, amikor százezrek jöttek látni a június 7-én felszabadított Óvárost és a Nyugati Fala.

Forrás: *ujkelet.live*

Következő megálló: Donald Trump állomás

A Tel-Aviv-Jeruzsálemet összekötő gyorsvasút építkezést, a terv 2001-es megszületése óta folyamatosan politikai huzavonákkal fűszerezett képtelenségek sokasága lengi körül, de legalább az újságírók számára lehetőséget ad a kibontakozásra.

A **Jediót Ahronót** nyomtatott újság keddi számában Jiszáel Katz közlekedési miniszter bejelentette, hogy a Tel-Aviv-Jeruzsálem nagysebességű vonatterv kiterjesztése jóváhagyásra került, vagyis:

“A Nyugati Fal a zsidó nép leg-szentebb helye. Úgy döntöttem, hogy Donald Trump amerikai elnök után nevezem el a vasútál-

lomást.” – nyilatkozta Katz célozva ezzel Trump sok vihart kavart bejelentésére Jeruzsálem, mint Izrael fővárosa.

Egy olyan ellentmondásos terv, mint vasútállomás az Óváros szívében, amely összeköti a Ben-Gurion repteret a Nyugati Falal, megérdemel egy hasonlóan ellentmondásos nevet, ami mi más is lehetne, mint Donald Trump?- írja a **The Times of Israel** internetes portál.

Jiszáel Katz a Jediótnak adott nyilatkozatában megerősítette, hogy elfogadásra került az Izraeli Vasutakat irányító bizottság ajánlása, amely alapján lehetővé válik az épülő nagysebességű Tel-Aviv—Jeruzsálem vonathálózat kiterjesztése végig az Óváros zsidó negyedén keresztül egészen a Nyugati Falig.

A kiterjesztett végső változat szerint az útvonal egy 3 kilométeres földalatti alagúttal indul a város bejáratán lévő Nemzetközi Konferenciai Központtól. A **Nyugati Fal** állomáson kívül, a vonat meg fog állni a város központjában is, közel a King George és a Jaffó utcák kereszteződéséhez.

Az alagút 52 méterrel a föld alatt fog húzódni, hogy ne zavarja az érzékeny föld alatti régészeti munkálatokat.

A gyorsvasút projektnek köszönhetően, amelynek költségvetése 7 milliárd sékel (1,8 milliárd dollár), várhatóan 28 percre csökken az utazási idő Tel-Aviv és Jeruzsálem között. A mindkét irányba negyedóránként induló járatok 1000 utas utazását teszik lehetővé és elérik a 160 km/h sebességet.

A közlekedési miniszter szerint az építési munkálatok várhatóan 2017 végéig befejeződnek és jövő év pészáchkor már fél óra alatt a Kotelnél lehetünk Tel-Avivból, bár egy októberben kiadott állami jelentés azt állítja, az átadás akár két évet is késhet.

Forrás: *ujkelet.live*

A “Béke gyémántja”: árverés egy jó ügy érdekében

A "Béke gyémántja" 6.5 millió dollárért - jó célok szolgálatában.

Történt, hogy Emmanuel Momoh keresztény lelkész 709 karátos gyémántot talált Sierra Leoneban és önzetlenül átadta a kormánynak. A világ 14. legértékesebb, a “Béke gyémántjaként” elhíresült csiszolatlan követ tulajdonosa, a Sierra Leonei kormány a szegénység felszámolása érdekében írta ki árverésre.

A “Béke gyémántja” végül 6,5 millió dollárért került Laurence Graff tulajdonába a hétfői New Yorki árverésen. Az ominózus licit előtt az értékes kő bejárta az egész világot, többek között az

Izraeli Gyémánt Tőzsdén is bemutatásra került.

A “Béke gyémántja” Ramat Ganban a gyémánttőzsdén Martin Rapaport, a Rapaport Group társaságában.

A sors iróniája, hogy egy előzetes árverésen, nem tudni miért, a Sierra Leonei kormány visszautasított egy 7.8 millió dolláros ajánlatot, a New Yorki árverésen a jóval kevesebb 6.5 millió dollár viszont már leütésre került. A bevétel így is jelentős, az értékes gyémánt sokat segíthet az országos szegénység felszámolásán. A kormány nyilatkozata szerint a bevételből 3.8 millió dollárt fordítanak az infrastrukturális projektek finanszírozására. Koryardu falut, ahol Momoh lelkész a gyémántot találta természetesen előnyben részesítik az áramellátás, az utak, az orvosi szolgáltatások valamit az iskolák építése és karbantartása során finanszírozott segélyek elosztása során.

Forrás: *ujkelet.live*

Az álompár

A tó tükrén béka Réka,
Nászra szánva úszna néha,
Ám az álom ólomleple,
Varangy vágját mélyen lepte.
Álom bálon csibor Tibor,
Csúnyán a lábára tipor,
Cincér pincér simán nevet,
Kínálja a hínárlevet.
Béka Rékán növény-kötény,
Jaj, de elvitte az örvény,
Tunya tanya, úszás érte!
Ezt már béka Béla kérte.
Tormaforma dorong dereng,
A békahad borong, eseng:
Nem fáraszt az unka-munka,
Mindannyian jól lakunk ma.
Íme itt a szúnyog-szőnyeg,
Asszonyfejre főkötőnek.
Szúrhat felénk félénk fullánk,
Sőt, ha gólya szabadul ránk,
Meggzólal a tulok-tülök,
Príma prímet húz a tücsök,
Zúzzuk, üzzük hosszú lábát,
Nem tűrünk ily poronty-bábát.
Béla bólint: béka baka,
Nem a szerelem évszaka
A hó-szakállú hideg tél,
S a tó partján bús szél beszél.

Csillag Endre

Chanukai fények Debrecenben 5778-ban

Chanuka fényei ragyogták be hetünket. December 12-én, kedden gyújtottuk meg az első Chanuka-gyertyát, majd a többi lángot minden este a Bet Hamidrasban, a hagyományos imák és dallamok mellett történt ez.

A hitközségen ismét emlékezetes chanukai délutánt töltöttünk együtt december 17-én. A gyertyagyújtás előtt a Hitközség udvarán emléktábla avatás történt. A Karády Katalint Kedvelők Klubja és a Debreceni Zsidó Hitközség tisztelegve az emberszeretetből és önfeláldozásból példát mutató, halhatatlan díva előtt, örök mementóként emléktáblát emelt a Kápolnási utcai zsinagóga udvarán.

Soós Judit a Karády a Klub képviseletében részletesen felidézte Karády Katalin mozgalmas életét. Nemcsak tehetséges művész, de ember is volt az embertelenségben, angyal egy ördögi korban. Pesti lakásaiban üldözötteket bújtatott, élete kockáztatásá

val mentette őket a Holokauszt alatt. 1945-ben a Gestapó letartóztatta és megkínozta. A háborús években tanúsított hősie, humanitárius tetteiért 2004-ben Izrael állam posztumusz Yad-Vashem, a Világ Igaza kitüntetését adományozta Karády Katalinnak. Az emlékező beszéd után **Soós Judit** és **Horovitz Tamás** hitközségi elnök közösen leplezte le az emléktáblát.

A program a hitközség kultúrtermében folytatódott a soron következő hatodik napi gyertya meggyújtásával.

Fehér Tamás által lobbantak fel a chanukai lángok. **Éliás Viktor** kántor és a „Zs”-faktor kórusunkkal szólaltak meg az ismert dallamok, melyet Grósz Zsuzsa zongorán kísért. A közönség éneklése

K ö z e l m ű l t e s e m é n y e i

még családiasabbá tette ezt a momentumot, melyet a kivetítőn lévő szöveg is segített. A délután házigazdája Fehér Tamás volt. Megemlékezett a Makkabeusok szír görögök feletti győzelméről, a jeruzsálemi Szentély megtisztításáról és újraavatásáról, valamint a nyolc napon át égő mécses csodájáról.

Ezután következett az ünnepi műsor Soós Judit tolmácsolásában. Felcsendültek Karády Katalin csodálatos, szomorúan édes, bús dalai. A díva kivételes, össze nem téveszthető mély, bűgő alt mikrofonhangját idézte az előadó művésznő. Természetesen nem maradt el a "Hamvadó cigarettavég" sláger sem. A közönség felidézte a fiatalságát. Látszott, hogy a Karády örökség az énekesnő szívügye, melyet éreztünk az énekesnő lánya által elmondott kísérszövegekből is a műsor folyamán.

Stílszerűen a „Zs”-faktor kórus Haleluja dalával zárult a műsor. Az új elektromos zongora jól debütált. Ezen a délutánon felidéztük a makkabeusok győzelmét, de emlékeztünk egy zsidó mentő nagyszerű művésznőre is.

A kóser konyhánk által készített ízletes chanukai fánk természetesen nem maradhatott el.

A hitközségi programmal nem lett vége a fény ünnepének. Az EMIH az izraeli diákoknak, a hitközség tagjainak, a város lakóinak zenés gyertyagyújtást rendezett a belvárosában, a Bajcsy Zsilinszky utca sarkán. Ezen részt vett Köves Slómó vezető rabbi, és Horovitz Tamás, a Debreceni Zsidó Hitközség elnöke, valamint Shmuel Faigen, a Debrecenben tanuló izraeli diákok rabbija is. Itt Papp László polgármester gyűjtötte meg az első gyertyát a chanuka ünnepe alkalmából kihelyezett gyertyatartón. Többek között Horovitz Tamást, a DZSH elnökét is megtisztelték ezzel a nemes feladattal.

K ö z e l m ű l t e s e m é n y e i

A közönséggel együtt ünnepelt Dr. Bartha Elek, a Debreceni egyetem rektor helyettese, Prof. dr. Hunyadi László, Izrael államának tiszteletbeli konzulja is.

Papp László polgármester köszöntötte a hideg ellenére s nagyszámban egybegyűlteket, beszédében azt mondta: büszke arra, hogy Debrecenben a vallási felekezetek is jól együtt tudnak működni, s a fény ünnepén a zsidóság is megmutatja magát a zsinagóga falain kívül is. Az ünneplés igazi izraeli zenével, - melyet az izraeli DJ Majmon szolgáltatott - és tánccal folytatódott. A járókelőknek fánkkal kedveskedtek a szervezők. A hideg elviselését forró tea segítette. A chanukai gertyák fényei előremutató lángokként világítottak, melyet Shmuel Faigen is kiemelt beszédében. A chanukai láng beilleszkedett a város ünnepi fényébe.

Decemberi Szabadegyetem

Szabadegyetemünk december 10-i összejövétele ismét érdekes volt a szokásosan nagyszámú hallgatóság számára. Az előadás címe: „Jézus alakja izraeli művészek feldolgozásában”. Előadónak **Dr. Balázs Gábort**, az ORZSE egyetemi docensét kértük fel.

A téma vallási hovatartozástól függetlenül mindenki számára érdekes momentumokat tárt fel. A kereszténység számára Jézus alakja megjelenik a mindenkori zsidó és izraeli képzőművészek alkotásaiban, akik a zsidó kultúra kontextusában, tehát nem szentként értelmezik Jézust. Az előadó izgalmas kultúrtörténeti kérdéseket vizsgált műalkotásokon keresztül.

K ö z e l m ű l t e s e m é n y e i

Évszázadokon át, így napjainkban is megjelenik Jézus alakja az izraeli, illetve a világon élő zsidó művészek alkotásaiban. Pl. a holokauszt ábrázolásoknál is, amikor a szenvedést mutatja be a művész. Mind emellett az emlékezés illusztrálására is meghívta a művészeket ez a zsidónak született ismert férfi. Az alkotások között találunk a XIX. századtól kezdődően napjainkban is készült műveket, kevésbé ismert - és világhírű festők munkáit, így Marc Chagall alkotását is. Az előadó az adott korról, a művészek életéről adott információkkal színesítve elemezte a diákon látható képeket. Kellemes délutánunk volt.

Lehetett e zsidó Árpád fejedelem?

Őstörténeti elmélkedés a szabadegyetemen.

Szabadegyetemünk polgári új évi első előadásán, január 7-én, vasárnap a Hitközség kultúrterme zsúfolásig megtelt.

Ez az előadó személyének és a téma érdekességének is köszönhető volt. Az előadás címe: „Lehetett e zsidó Árpád fejedelem?” Meghívott előadónak **Szántóné dr. Balázs Edit**et, az OR-ZSE docensét, a téma szakértőjét kértük fel.

A diákkal alátámasztott előadáson képet kaptunk az őstörténet zsidó vonatkozásairól.

A történész arra is kitért, hogy az említett korszakról nagyon keveset tudhatunk, ugyanis alig maradtak fenn források.

A tanárnő elmondta, hogy a kazár birodalom vezetői zsidó hitre tértek át. A magyar törzsek akkori vezetője Levédi volt (akiről Levédiát is elnevezték), egy nemes kazár nőt vett feleségül.

K ö z e l m ű l t e s e m é n y e i

Árpád azáltal vált fejedelemmé, hogy elfogadta a kazár fennhatóságot, így nem lehetetlen, hogy a zsidó vallást is felvette. Érdekes volt elméleteket hallani őstörténetünkről, a kor kiváló ismerőjétől, aki próbált bennünket elkalauzolni időben távoli meszseségbe, nem kis sikerrel. A közönség a tanárnőt az újabb találkozási lehetőségéről faggatta. Természetesen megszervezzük!

Az izraeli nagykövet a Debreceni Zsidó Hitközségen

Yossy Amrani, Izrael államának magyarországi nagykövete az egy éves küldetése alatt már harmadjára látogatta meg a Debreceni Zsidó Hitközséget. A magas rangú vendéget **Horovitz Tamás**, a Hitközség elnöke fogadta.

A baráti jellegű megbeszélésen főtéma volt Izrael állama alapításának 70. évfordulójára tervezett magyarországi eseménysorozat, melynek Debrecen városa, így a hitközség is részese lesz. Szó volt a kulturális és turisztikai lehetőségek még jobb kihasználásáról is.

A találkozón részt vett **Prof. Dr. Hunyadi László**, Izrael Állam tiszteletbeli konzulja, valamint **Kreislerné dr. Grósz Zsuzsanna**, a DZSH alelnöke is. A nagyköveti látogatás a Hitközségen ebéddel fejeződött be.

Január 14-i Pásti utcai Ortodox Zsinagóga Család-ok országos koncert

A rendezvényt **Horovitz Tamás**, a Debreceni Zsidó Hitközség elnöke nyitotta meg, amelyen a Kör Dáma Egyesület országos templomi hangverseny sorozatához csatlakozott a Hitközség. A közös éneklés és a zene szépségét emelte ki az elnök, valamint utalt rá, hogy a zsidóság napi életéhez mindig is organikusan hozzátartozott az ének és zene.

A Debreceni Zsidó Hitközségen évtizedek óta működik nőegylet. A nagyhagyományú tömörülés felvette évekkel ezelőtt a bibliai Rachel nevet. A karitatív tevé-

kenysége mellett a nőegylet tagjaiból és családtagjaiból megalakult a ZS-faktor kórus. Two in one, együtt jól érzik magukat, és a közönséget szórakoztatják változatos zeneszámaikkal.

Január 14-én délután a Debrecen város közössége is ezt tapasztalhatta meg a Pásti utcai Ortodox Zsinagógában, mely közel 3 éve a régi pompájában tündököl.

A nagyszámú hallgatóság egyveleget hallhatott a kórus repertoárjából: tradicionális zsidó, héber és világi zenéből.

A kórus működésével azokat kívánta megcélozni, akik többet szeretnének tudni a zsidó hagyományokról, zenéjükéről és a héber nyelvről. A tradicionális dallamok, a Biblia földjének, a Szentföldnek hangjaiként elevenedtek meg a világi és egyházi kompozí-

K ö z e l m ű l t e s e m é n y e i

ciókon keresztül, melyek mindegyike közvetlenül vagy közvetve az Örökkévalóhoz, és Izraelhez kapcsolódott.

A vegyes kórust színesítette Éliás Viktor debreceni kántor fellépése. Többek között hallhatuk a „Szól a kakas már” ismert nagykállói csodarabbitól eredő népdalt.

A mai izraeli eredetű slágereknek, valamint egy kuriózumnak tekinthető olasz nyelvű dalnak volt a legnagyobb sikere, a tapsorkánt tánc követte. A műsorhoz kapcsolódó zenei fejtörő is színesítette a műsort.

Az ősi zsinagóga falai élettelt töltődtek meg, kibővült a hitközségi családi létszám baráti családokkal a zene által.

Professzor Dr. Gergely Judit, a Nőegylet örökös elnöke elismerő szavakkal szólt a koncert után. Külön kiemelte, milyen fontos a felekezeti hovatartozás nélküli tisztelet és szeretet.

A kórus tagjai:

Kovács László és neje **Gituka**, **Mezősi Levente** és neje **Katika**, **Bodnárné Emmike**, **Bánné Aranka**, **Zámbori Edith**, **Hajdúné Magdika**, **Hidasi Kati**, (a Rachel Nőegylet elnöke), **Sterné Etuka**, **Schwarczné Ági**, **Láng Eszter**, **Éliás Viktor** (kántor) és **Kreislerné dr. Grósz Zsuzsanna** (hangszeres kíséző).

Z s i n a g ó g a l á t o g a t ó i

Télen kevesebb látogatója, nézelődője akad a zsidó negyednek. December 11-én Korompainé Mocsnik Marianna a berettyóújfalui Bihari Múzeum vezetőjének szervezésében érkeztek hozzánk vendégek. A berettyóújfalui muzeológusok mellett más környékbeli intézményekből is jöttek szakemberek. Berettyóújfaluban rövidesen elkezdődik a zsinagóga felújítása, ezért is voltak kíváncsiak eredményeinkre. A felújítás előtti képeket, és a gyönyörűen felújított zsidó negyedünket látva erőt és ötleteket adott az elkövetkező – nem kis munkájukhoz.

Egy ismeretlen fiatal férfi is feltűnt a napokban az imádkozók között, izraeli turista volt Bnei Brakból. Meglepő volt számomra, hogy a feleség, Malka Friedmann is jött korán reggel a Zsinagógába, és átélve imádkozott a vallásos hölgy. Megnézték a Bet Hamidrasban lévő könyvtárunkat, élvezettel bámulták és lapozgatták a több száz éves vallási könyveket. Természetesen megnézték a zsidó negyedet is.

Két New Yorkból érkezett diáklány Nagykállóban kereste és találta meg a családi sírokat. Hazafelé Debrecenben megálltak, tudták, hogy itt van még látnivaló, ami élő közösségre utal.

Volt egy ifjú pár Gay és Nava Izraelből . Nava szülei bolgárok, de voltak magyarok is a családban, akik Debrecenből vándoroltak ki. Kíváncsiak voltak a rokonok szülőhelyére. Kérdeztem tőlük, hogy miért jöttek Debrecenbe: sorolták az okokat: családi gyökerek keresése, direkt járat Debrecen és Tel-Aviv között, rendkívül olcsó repülő jegy, még egy ok: Lodon laknak, ami a repülőtér szomszédságában található. Válaszom: ez elég ok volt az utazásra. máskor is szívesen látjuk őket.

Vajésev szombatján megtisztelt bennünket Szabó György, a MAZSÖK elnöke. Salos szeudotnál ő tartott heti szakasz magyarázatot, mely napjainkra „lefordítva” igen tanulságosként hangzott.

Szép idézetek, közmondások a fáról...

„Aki fát ültet, önmagán kívül másokat is szeret.” - *Angol közmondás*

„Az ember legjobb barátja a Földön a fa. Amikor a fát tisztelettel és gazdaságosan használjuk, miénk a Föld egyik legnagyobb erőforrása.” - *Frank Lloyd Wright*

„Bár a fa olyan magasra nő, a lehulló levelek visszatérnek a gyökérhez.” - *Maláj közmondás*

„Egy társadalom akkor válik nagygyá, amikor idős emberek fákat ültetnek, tudván, hogy soha nem fognak az árnyékukban ülni.” - *Görög közmondás*

„Ha visszhangra talál benned, amit mondok neked, az csupán azért van, mert mindketten ugyanannak a fának vagyunk ágai.” - *W. B. Yeats*

„A fa a legbensőségesebb kapcsolatunk a természettel.” - *George Nakashima, asztalos*

„Egy fa azt használja, ami útjába kerül, hogy táplálja önmagát. Gyökereit mélyen a földbe eresztve, elfogadva az esőt, ami felé folyik, és a Nap felé nyújtózkodva a fa tökéletesíti jellemét, és nagyszerűvé válik. ... Felszív, felszív, felszív. Ez a fa titka.” - *Deng Ming-Dao, Tao a mindennapokra*

„Ültess fákat. Életben maradásunk két igen fontos elemét adják nekünk: oxigént és könyveket.” - *A. Whitney Brown*

Kreisler Sándorné (Peszl basz Szander) 87 éves korában hosszú betegség után visszaadta lelkét a Teremtőnek. December 31-én (Tévet 13) helyeztük örök nyugalomba a Monostorpályi úti temetőben - nagy részvét mellett. A heti szakaszban József és Jacob halála is említésre került, ekkor ment el... Nyugodjon békében! Jólesett a családnak, hogy a temetésen, illetve a siva alatt, hogy mély gyászukban mindannyian együtt éreztek velük! Gabi és Zsuzsi ezúton is köszöni, hogy igyekeztek könnyíteni óriási fájalmukat!

Schwartz István, (Eliezer ben Avruham) 69 éves korában Budapesten elhunyt. Szeretett, és tisztelt hittestvérünket december 12-én temettük el a Monostorpályi úti temetőben. Ő már fentről nézte a chanukai gyertyagyújtást. Pista! Nyugodj békében!

Megemlékeztünk Tevet 21-én Heller József három éve elhunyt hittestvérünkről. Jakov ben Jichak éveken át volt tagja az elöljáróságnak. A szép kidust az összetartó család adta a megjelent nagy számú hitközségi tagok számára. Áldott emléke sokáig maradjon emlékezetünkben!

Tájékoztatjuk Önöket, hogy a **debreceni zsidó temető elérhető az interneten keresztül.**

Az adatbázisban név alapján lehet keresni, a **sírokról készült fotók is megtalálhatók.**

Link címe:

zsidotemeto.debrecen.erda.hu

Temető nyitva tartása:

Hétfőtől—csütörtökig: 7,00-15,00

Pénteken: 8,00-12,00

Vasárnap: 9,00-13,00

Szombaton, zsidó és keresztény ünnepnapokon zárva tart.

Sürgős esetben hívható telefonszámok:

06-52-415-861, 06-20-483-2761,

06-30-846-1703, 06-20-512-4672

Szabadegyetemi tervek

Dr. Fényes Balázs: (ő egy ortodox tanár, aki a rabbikat tanítja)

A „Talmudról népszerűen” című előadása Február 4-én.

Dr. Gányi László (nyugalmazott ezredes, hadtörténész): „A 6 napos háború” vagy „a Yom kipuri háború” című előadása.

A Nőegylet életéből

A Rachel Nőegylet évindító első ülése mindig különleges alkalom. Nem csak az új év adta lehetőségeket köszöntjük, hanem egymást is nagyon sok szeretettel.

A mostani alkalomhoz kedves tagunk, Klein Etella biztosította a helyszínt, akinek nagyon köszönjük, hogy vendégül látott bennünket. A születésnap köszöntések idén egy igazi party hangulatot teremtettek. Mindenki házi készítésű finomságokkal készült.

Mindenkinek köszönöm, hogy eljött!

Hidasi Kati!

Köszönetet szeretnénk mondani a január 14-i nagysikerű koncertet adó Zs-Faktor Kórus lelkes tagjainak! További sok sikert!

Köszönet dr. Kárpáti Róza doktornőnek, a nőegylet tiszteletbeli elnökének, a szerdai magas vérnyomás és cukorbetegség témában szervezett előadásért.

Tervezett programok

Január 24.—szerda, 14 óra
15 óra Borika torna 16 óra dr. Feuermann László irodalmi előadása.

Január 31.—szerda, 14 óra
15 óra Borika torna
16 óra Film Klub

Februárban pótoljuk Dickmann Tamás elmaradt előadását, illetve Dr. Gergely Judit professzorasszony tart majd előadást. Az előadásra meghívjuk többek között a szabadegyetem hallgatóit és a Karitatív Testületet.

Február 4-én lesz a Tu BiSvát-i ünnepség a Pásti utcai Zsinagógában. Megkérem a Nőegylet tagjait, hogy, aki tud segítse a gyümölcsösök előkészítésében. Jelentkezni Hidasi Katinál lehet.

A Zs-faktor megkezdte a PURIM-i műsor előkészületeit. A próbák a hitközség kultúrtermében vannak. Az időpontokról külön értesítünk mindenkit.

Ezek mellett a szokásos heti programokkal is várunk mindenkit: torna, kártyaparti, beszélgetés.

Programajánló

Örömhír !

December 10-én felvételre Ábrahám Szövetségébe Hunyadi Laura és Bihari Ádám második fia, Prof. Dr. Hunyadi Lászlónak, hitközségünk tagjának unokája, aki a Daniel Aharon nevet kapta a budapesti Hegedüs-Csáky zsinagógában. A nagy számú összegyűlteket előtt Prof. Dr. Schöner Alfréd főrabbi és Fekete László főkántor emelte az esemény ünnepélyességét. Mazal Tov a Családnak!

Kedves Barátaink!

Szeretettel meghívunk titeket a Maccabi VAC szervezésében történő Maccabi Akadémiára, amely **2018.02.23-25.** Debrecenben kerül megrendezésre.

A Maccabi VAC több éve működő, nemzetközi, fiatal vezető képzést a helyi magyar viszonyok között kívánja meghonosítani és lehetőséget teremteni minden közösségben feltűnő ifjúnak a továbbképzésre, oktatásra. Budapesti szervezetek mellett a vidéki zsidóságot is be szeretnénk vonni abba a folyamatba, amely egyesíti a sportot, hagyományt, a kultúrát, a vallást és a hitet.

Az esemény kiemelt pontjai:

- Debreceni Zsidó Hitközség által tartott Kabbalat Shabbat
- 4 csillagos szállodában szállás és teljes ellátás
- Képzés, hogy válj közösséged tevékeny tagjává
- Előadások az FLF-ről, a Maccabi VAC-ról, szakosztályokról, FunRun szervezéséről, EMG Budapest 2019-ről.

Az eseményt a Maccabi támogatja, kis mértékben azonban hozzá kell járulnod. Az önköltség az első 10 jelentkezőnek 15.000 Ft, minden további jelentkezőnek 20.000 Ft. Fizetni átutalással tudsz, ennek részleteit e-mailben fogod megkapni. A fizetési határidő 2018. február 07. Várjuk 18-40 éves kor közötti jelentkezőket.

Regisztráció és részletek az oldalon: maccabi.hu/maccabi-akademia
Kövess és oszd meg Facebook eseményünket:
<https://www.facebook.com/events/778527449013697/>

Mottónk: Légy Te is a Maccabi család része!

Vezetők nem születnek hanem tetteik által válnak azzá.

Üdvözlettel,
A Maccabi VAC csapata

HUMOR, HUMOR, HUMOR, HUMOR

A rabbi és a plébános egymás mellett vettek telket.

A rabbinak van egy gyönyörű fekete Mercedes-e a plébánosnak pedig egy öreg, szakadt Trabija. Egyik nap gondolkodik a plébános, hogy milyen jócselekedettel lephetné meg kedves szomszédját...

Kitalálja, hogy lemossa a rabbi autóját és úgy is tesz. A rabbi a lakása ablakán kinézve döbbenten nézi, mit csinál a plébános. Másnap reggel felébred a plébános, kisétál a háza elé és meglepve látja, hogy a rabbi térdel a Trabi mögött és egy fémfűrészsel a kocsit kipufogóját fűrészeli, odalép hozzá:

- Mi csinálsz testvérem a kocsimmal?
- Hát tudod testvér, ha te tegnap megkeresztelhetted az én Mercedesemet, akkor én meg körülme-télem a te kocsidat!

Pistike megy haza a hittanóráról és újságolja az anyjának:
- Képzeld, mama, ma azt mesélte a tanító bácsi, hogy annak idején Mózes kivezette a zsidókat Egyiptomból. Aztán, amikor odaértek a Vörös tengerhez, Mózes mérnökei gyorsan csináltak egy hatalmas hidat. Ezen a hídon mindenki átment, utána Mózes rádión beszólt a központba, azok kiküldtek két vadászbombázót, amik lebombázták a hidat. Mivel már nem volt híd, így a zsidók biztonságban el tudtak menekülni. Az anyja csodálkozva:
- Tényleg ezt mesélte?
- Hát, igazából nem, de ha elmondanám, amit tényleg mesélt, azt biztos nem hinnéd el.

- Uram mondja, mennyi egy fuvar át a tavon?
- 30 dollár.
- Olyan sok? Hát ez már a rablás kategória!
- De uram, gondolja meg, itt járt vízen Jézus!
- Hát, ilyen árak mellett nem is csodálom!

Sütőben sült, töltött birsalma

Hozzávalók:

2 birsalma , 2 ek. barna cukor , 2 ek. dió, durvára vágva , 2 ek. pisztácia, durvára vágva, 2 ek. vegyes aszalt mix: mazsola, aszalt áfonya, és apróra vágott aszalt barack, 4 ek. olvasztott vaj, 2 tk. fahéj, 2 ek. konyak

Labane, joghurt krém hozzávalói:

100 ml tejszín , 150 ml görög joghurt, 3 ek kecsketejes labane (vagy mascarpone), 2 evőkanál cukor, 3-4 evőkanál rózsavíz

Elkészítése:

A süttőt előmelegítem 180C-ra. A birsalmát félbe vágom és a csoma helyét kivágom, hogy egy közepes méretű mélyedés keletkezzen (ez általában nehéz meló, nekem most szerencsém volt, és puhább birsalmákat sikerült vennem). Elkészítem a tölteléket: a barna cukrot, diót, pisztáciát, vajat, aszalt gyümölcsöket, a fahéjat és a konyakot egy tálban alaposan összekeverem. A kész tölteléket a birs közepén kialakított mélyedésbe teszem.

Egy kis tepsit kibélelek alufóliával és ebbe teszem a gyümölcsöket. A tepsibe öntök 1,2dl vizet. Lefedem alufóliával és másfél óra hosszat sütöm. Félidőnél, azaz háromnegyed óra múlva leveszem az alufóliát a tetejéről, és ha úgy látom, kevés alatta a folyadék, akkor hozzáadok még egyszer 1,2dl vizet. Langyosra hűtve tálalom. Ez már így is fenséges, de én szoktam mellé csinálni egy tejszínes, joghurtos mártást is. A tejszínt keményre verem a cukorral, majd hozzáadom az összes többi hozzávalót, és óvatosan egyenművé keverem.

Tartalomjegyzék

Köszöntő	2. o.
Vallási rovat	3. o.
Rabbik bölcsességei	8. o.
Ereci hírek	10. o.
Vers sarok	13. o.
Közelmúlt eseményei	14. o.
Zsinagóga látogatói	21. o.
Kulturális sarok	22. o.
Gyász hírek	23. o.
Közérdekű	23. o.
A Nőegylet életéből	24. o.
Programajánló	25. o.
Humor	26. o.
Főzősarok	27. o.

A Szerkesztő Bizottság tagjai:

Horovitz Tamás
Kreisler Gábor
Kreislerné dr. Grósz Zsuzsanna
Heller Zsolt
Zámbori Edith

Nyomdai szerkesztés:

Szalánczi Viktória

1 + 1 %

Közeledik az első adóbevallási hullám határideje.
Kérjük ajánlja fel személyijövedelem-adójának 1+1 százalékát ez évben is
a MAZSIHISZ
(technikai szám: 0358), illetve

A Debreceni Zsidó Templomért és Temetőért Alapítvány javára.
(adószám: 18550775-1-09)

**Köszönetet mondunk mindazoknak, akik
2017-ben rendelkező nyilatkozatukban a Debreceni Zsidó Templomért és
Temetőért Alapítványt jelölték meg kedvezményezettnek!**